

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΣΧΟΛΗ : Ν.Ο.Π.Ε
ΤΜΗΜΑ : ΝΟΜΙΚΗΣ

ΜΑΘΗΜΑ : ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
(Δ' ΕΞΑΜΗΝΟΥ 2005)

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : κ. Α.ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ : Η ΚΡΥΦΗ ΚΑΜΕΡΑ
SUBJECT: THE SECRET CAMERA

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ

A.M. 1340200300888

ΤΗΛΕΦΩΝΟ : 2107627563 & 6939411178

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2004-2005
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2005
ΑΘΗΝΑ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

	ΣΕΛ.
1.ΠΡΟΛΟΓΟΣ-ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ	5
2.(α) Ατομικά Δικαιώματα – Γενικά.	5
2.(β) Ατομικά Δικαιώματα – Ορισμός .	6
3.Ιστορική αναδρομή και διάφορες απόψεις.	7

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ : «Γενικό και θεωρητικό πλαίσιο του ζητήματος».

1.Η ανθρώπινη αξία ως ύψιστο αγαθό και κατευθυντήρια αρχή του κοινωνικού ανθρωπισμού.- Άρθρο 2 παρ.1 Σ.	8
2.Κοινωνικά και ατομικά δικαιώματα – Άρθρο 9 Σ. και 9 ^Α Σ. (Απαραβίαστο της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής).	10
3.Η Απόρρητη επικοινωνία	12
3(α).Ορισμός της απόρρητης επικοινωνίας.	12
3(β).Η Εθνική Επιτροπή Προστασίας.	13
4.Απαγόρευση χρήσης παράνομων αποδεικτικών μέσων.	14
4(α).Εξέταση άρθρου 19 Σ.	14
4(β).Συνταγματική θεμελίωση της απαγόρευσης χρήσεως αποδεικτικών μέσων που έχουν αποκτηθεί με παράνομες ενέργειες.	14
4(γ).Αποδεικτικά μέσα που αποκτήθηκαν από ιδιώτες.	16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ : «Νομοθετική προστασία σχετικά με τη χρήση της κρυφής κάμερας».

1.Σύσταση της Αρχής Διασφάλισης του Απόρρητου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ).	17
1(α).Σύσταση της Αρχής.	17
1(β).Διοικητικές κυρώσεις	18
2(α).Νόμος 2472/1997 – Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων.	19
2(β).Η συγκατάθεση του υποκειμένου ως ειδική προϋπόθεση της νομιμότητας της επεξεργασίας.	20
2(γ).Συνέπειες της παράνομης επεξεργασίας.	21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ : « Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.- Αντιμετώπιση του εξεταζόμενου θέματος μέσω της Αρχής αυτής και σχετικές αποφάσεις».

1(α).Δημιουργία της Αρχής .	22
(β).Η Προστασία Προσωπικών Δεδομένων.	23
(γ).Σχετικές αποφάσεις.	24

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

(Α) Απόφαση αρ. 1122/2000 ΑΠΔ.	24
(Β) Απόφαση αρ. 84/2002 ΑΠΔ.	24
(Γ) Απόφαση αρ. 41/2003 ΑΠΔ.	25
(Δ) Απόφαση αρ.40/2003 ΑΠΔ.	26

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: «Ελληνική νομολογία σχετικά με το θέμα».

▶ Σε πολιτική δίκη : Απόφαση 5870/1996 Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθήνας.	27
– Περιπτώσεις νομολογίας σε πολιτική δίκη.	27
▶ Σε ποινική δίκη : Απόφαση 1317/2001 ΑΠ σε συμβούλιο.	28
Απόφαση 874/2004 ΑΠ.	28
Απόφαση 554/2003 Συμβούλιο της Επικρατείας.	29
– Περιπτώσεις νομολογίας σε ποινική δίκη.	29
• ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ	31
• SUMMARY	31
• ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	32
• ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	33

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.Πρόλογος – Γενική παρατήρηση.

Ο σεβασμός και η προστασία της αξιοπρέπειας , της ιδιωτικής ζωής και της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας αποτελούν πρωταρχική επιδίωξη κάθε δημοκρατικής κοινωνίας. Η αλματώδης πρόοδος της πληροφορικής , η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών , οι νέες μορφές διαφήμισης και ηλεκτρονικών συναλλαγών και η ανάγκη της ηλεκτρονικής οργάνωσης του κράτους ,έχουν σαν συνέπεια την αυξημένη ζήτηση προσωπικών πληροφοριών από τον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα. Η ανεξέλεγκτη καταχώριση και επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων σε ηλεκτρονικά και χειρόγραφα αρχεία υπηρεσιών , εταιριών και οργανισμών μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα στην ιδιωτική ζωή του πολίτη . Επιπροσθέτως οι κίνδυνοι αυτοί αυξάνονται με τις νέες δυνατότητες ταχύτατης μεταφοράς πληροφοριών παγκοσμίως μέσω του Internet.

Το ζήτημα της προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων αποτελεί ένα από τα κεντρικότερα θέματα στη συνταγματική θεωρία κάθε έννομης τάξης. Έχει γίνει κοινή άποψη πλέον στην εποχή μας ότι η διασφάλιση αυτών των δικαιωμάτων πρέπει να συνιστά βασική υποχρέωση του κράτους. Για αυτό το λόγο, άλλωστε, και στην ελληνική έννομη τάξη έχει αφιερωθεί ένα μέρος από την συνταγματική θεωρία στα ατομικά δικαιώματα. Στην παρούσα λοιπόν εργασία, θα ασχοληθούμε με ένα από τα κεντρικότερα θέματα που σχετίζονται με τα ατομικά δικαιώματα:την παραβίαση μέσω της κρυφής κάμερας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και συνεπώς την προστασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων του ατόμου.

2.(α)Ατομικά Δικαιώματα-Γενικά.

Τα ατομικά δικαιώματα αποτελούν αναμφισβήτητα μία από τις σημαντικότερες κατηγορίες δικαιωμάτων , που έχουν απασχολήσει τους νομικούς κάθε εθνικότητας και εποχής . Αυτός είναι άλλωστε και ο λόγος που περιλαμβάνουν ένα αρκετά μεγάλο κομμάτι του ίδιου του Συντάγματος και άλλων Συνταγμάτων ,ενώ ταυτόχρονα αποκλειστικά για την προστασία τους έχουν διατυπωθεί πολλές διακηρύξεις με σημαντικότερη πλέον στις μέρες μας την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ).

Την σημασία των ατομικών δικαιωμάτων μπορεί κανείς να την καταλάβει , καταρχήν, από το γεγονός ότι ο νομοθέτης τα έχει συμπεριλάβει μέσα στις διατάξεις του ίδιου του Συντάγματος μας , παρέχοντας τους με τον τρόπο αυτό την μεγαλύτερη δυνατή προστασία έναντι οποιουδήποτε επιδιώκει την καταπάτησή τους . Το Σύνταγμά μας έχει αφιερώσει στα ατομικά δικαιώματα ,αλλά και στα κοινωνικά , τα άρθρα 4 έως και 25.

2.(β).Ατομικά δικαιώματα – Ορισμός.

Ορίζοντας τα ατομικά δικαιώματα , μπορούμε να πούμε ότι είναι τα δημόσια δικαιώματα που παρέχουν στα άτομα αρνητική αξίωση , η οποία στρέφεται κατά του κράτους και το εξαναγκάζει σε παράλειψη^(Α), ενώ αντίστοιχα εκείνα που στρέφονται προς το κράτος και περιέχουν θετική αξίωση προς πράξη , χαρακτηρίζονται ως κοινωνικά. Έτσι, παρουσιάζουν κυρίως ένα αμυντικό περιεχόμενο, το οποίο αποτελούσε και την πρώτη μορφή των συνταγματικών δικαιωμάτων και προκύπτει από την συνταγματική αρχή του σεβασμού της ανθρώπινης αξίας και των θεμελιωδών δικαιωμάτων που την εξειδικεύουν.

Από την άλλη πλευρά, περιέχουν επίσης και ένα προστατευτικό περιεχόμενο, δηλαδή αξίωση για προστασία από επιθετικές ενέργειες των συνανθρώπων, το οποίο προκύπτει από την συνταγματική αρχή της προστασίας που επιβάλλει την παροχή βοήθειας στην αμυνόμενο για την απόκρουση της επίθεσης και την αποκατάσταση της βλάβης που υπέστη ^(Β). Τέλος , η αξίωση διαφύλαξης από κινδύνους άλλους ,εκτός δηλαδή από τις ανθρώπινες ενέργειες και αξιώσεις για την βελτίωση της θέσης του ανθρώπου , αποτελεί το διασφαλιστικό περιεχόμενο του ατομικού δικαιώματος .

(Α)βλ. Δημητρόπουλος , Συνταγματικά Δικαιώματα, τόμος ΙΙΙ, σελ.45.

(Β)βλ. Δημητρόπουλος , Η συνταγματική προστασία κλπ.σελ.95.

2. Ιστορική αναδρομή και διάφορες απόψεις .

Η πρώτη «κρυφή κάμερα» με την τρέχουσα σημασία του όρου χρησιμοποιήθηκε το 1920 από έναν ρεπόρτερ, ο οποίος μπήκε στις φυλακές του Σινγκ Σινγκ με μια μικρή κάμερα στο πόδι του, για να φωτογραφίσει μια εκτέλεση. Η συστηματική όμως χρήση αυτής της μεθόδου έχει παρελθόν δύο περίπου δεκαετιών, από τότε δηλαδή που εφαρμόστηκε η τεχνολογία πραγματικών «κρυφών», δηλαδή μικροσκοπικών, σχεδόν αόρατων, συσκευών εγγραφής ήχου και εικόνας. Οι κοριοί ήχου είχαν προηγηθεί χρονικά.

Μέχρι να φτάσουμε στη σημερινή εξάπλωση των μικρών αυτών συσκευών παρακολούθησης μεσολάβησε η Candid Camera, η οποία πρωτοεμφανίστηκε ως τηλεοπτική φάρσα στα αμερικάνικα κανάλια το 1948 και εξαπλώθηκε πολύ γρήγορα σε όλον τον κόσμο. Η σημερινή κρυφή κάμερα είναι ένα υβρίδιο που προέκυψε από την εξέλιξη της Candid Camera, μπολιασμένη με τη νοοτροπία του παπαράτσι και τη σκηνοθεσία των τηλεοπτικών σόου.

Η επιτυχία και το μυστικό της κρυφής δημοσιογραφικής κάμερας είναι ότι, ακόμα κι αν το υλικό δεν προσφέρει καμία είδηση ή πληροφορία, ο τηλεθεατής παρακολουθεί με ηδονοβλεπτική διάθεση οτιδήποτε έχει καταγραφεί χωρίς τη γνώση του εικονιζόμενου. Ακόμα και το χασμουρητό ενός υπαλλήλου ανεβάζει τη θεαματικότητα μίας εκπομπής. Στις μέρες πλέον «ο κόσμος μοιάζει με τη σκηνή ενός γιγάντιου ριάλιτι σόου» γράφει ο Εδουάρδο Γκαλεάνο. Ένας από τους γνωστότερους αμερικανούς ερευνητές ρεπόρτερ, ο Άλαν Μαρρέινς του καναλιού NBC, περιγράφει την επικράτηση της κρυφής κάμερας «σήμερα δεν είμαι πεπεισμένος ότι κανείς πιστεύει οτιδήποτε, αν δεν το δει σε κρυφή κάμερα. Το κοινό γνωρίζει ότι διαθέτουμε αυτό το βέλος στη φαρέτρα μας, και έτσι οι θεατές φτάνουν να αναρωτιούνται, 'γιατί δεν μας το δείχνουν σε κρυφή κάμερα', όταν παρακολουθούν ένα ρεπορτάζ που δεν περιλαμβάνει σκηνές κρυφής κάμερας».

Ωστόσο, στην ελληνική έννομη τάξη ο ιδιωτικός βίος προστατεύεται αυστηρά από την κρατική αυθαιρεσία. Οι νόμοι για την απαγόρευση των παρακολούθησεων του βίου μας είναι σαφείς και, στην περίπτωση που οι αρχές κρίνουν ότι υπάρχουν σοβαρότατοι λόγοι για να παραβιαστεί η ιδιωτική μας σφαίρα από τα εντεταλμένα όργανα, πρέπει να υπάρξει σειρά διαδικαστικών εγγυήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ «Γενικό και θεωρητικό πλαίσιο του ζητήματος».

1. Η ανθρώπινη αξία ως το ύψιστο αγαθό και κατευθυντήρια αρχή του κοινωνικού ανθρωπισμού.- **Άρθρο 2 παρ.1Σ**

Την βάση της φιλοσοφικονομικής θεωρίας του κοινωνικού ανθρωπισμού αποτελεί η ανθρώπινη αξία, η οποία και κατέχει την πρώτη θέση στο αξιολογικό του σύστημα. Ο κοινωνικός ανθρωπισμός ξεκινά από μια ακλόνητη πίστη προς το τελειότερο δημιούργημα, τον άνθρωπο. Στο σύστημα του κοινωνικού ανθρωπισμού αυτοσκοπός είναι μόνο ο άνθρωπος. Στην έννομη τάξη, η ανθρώπινη αξία ως ανώτατη αξία, ως δικαιοπολιτική αρχή είναι απαραβίαστη. Η αρχή του απαραβίαστου της ανθρώπινης αξίας αποτελεί την καταστατική αρχή της νέας με το Σύνταγμα 1975/86, ελληνικής έννομης τάξης. Η αρχή αυτή προκύπτει σαφώς από την διάταξη του άρθρου 2 παρ.1 του συντάγματος. Η αρχή του απαραβίαστου της ανθρώπινης αξίας συνδέεται άρρηκτα με δύο θεμελιώδεις συνταγματικές υποχρεώσεις. Την υποχρέωση των ατόμων να σέβονται και την υποχρέωση του κράτους να σέβεται και να προστατεύει την ανθρώπινη αξία. Το απαραβίαστο της ανθρώπινης αξίας και το απαραβίαστο των θεμελιωδών δικαιωμάτων βαίνουν παράλληλα. Η ανώτατη δικαιοπολιτική αρχή της έννομης τάξης του κοινωνικού ανθρωπισμού, η ανθρωπιστική αρχή, ορίζει ότι η ανθρώπινη αξία είναι απαραβίαστη. Η ανθρώπινη αξία και το συνταγματικό πρότυπο του πολίτη εξειδικεύεται με τα θεμελιώδη δικαιώματα. Κατά άλλη έκφραση τα θεμελιώδη δικαιώματα είναι συνταγματικά στοιχεία της ανθρώπινης αξίας. Εφόσον η ανθρώπινη αξία είναι απαραβίαστη, απαραβίαστα είναι και τα συνταγματικά δικαιώματα που την εξειδικεύουν¹.

Η διάταξη του άρθρου 2 παρ.1 δεν είναι απλώς «κατευθυντήρια», όπως υποστηρίζουν μερικοί συγγραφείς, εμμένοντας στην παλαιά διάκριση ανάμεσα στις δεσμευτικές και απλώς κατευθυντήριες ή προγραμματικές διατάξεις του Συντάγματος. Αντιθέτως πρόκειται για νομικά πλήρως δεσμευτική διάταξη, η οποία βέβαια, λόγω της γενικότητάς της, εφαρμόζεται επικουρικά μόνο έναντι των ειδικών

---

¹ βλ. Αντ. Δημητρόπουλος – Κοινωνικός ανθρωπισμός & ανθρώπινα δικαιώματα. (σελ. 120, 128).

διατάξεων που κατοχυρώνουν τα διάφορα ατομικά δικαιώματα, στις περιπτώσεις δηλαδή που δεν καλύπτονται από τις ειδικές διατάξεις².

Επιπροσθέτως, το Σύνταγμα στο άρθρο 2 παρ.1 καθιερώνει αντικειμενική συνταγματική αρχή από την οποία απορρέουν ατομικά δικαιώματα. Η διάταξη αυτή καθιερώνει αυτοτελές δικαίωμα και μάλιστα το ανώτατο μητρικό δικαίωμα (Muttergrundrecht). Το καθιερούμενο στο Σύνταγμα δικαίωμα αναφερόμενο στην ανθρώπινη αξία είναι κατεξοχήν ανθρώπινο δικαίωμα. Φορείς επομένως του δικαιώματος δεν μπορεί παρά να είναι φυσικά και όχι νομικά πρόσωπα. Το δικαίωμα του άρθρου 2 παρ.1 εφαρμόζεται όχι μόνο στις σχέσεις κράτους-πολιτών, αλλά και στις διαπροσωπικές σχέσεις. Στην ίδια συνταγματική διάταξη, η οποία υποχρεώνει το κράτος όχι μόνο να σέβεται, αλλά και να προστατεύει την ανθρώπινη αξία θεμελιώνεται η διαπροσωπική εφαρμογή των αμυντικών δικαιωμάτων³.

2. Κοινωνικά και ατομικά δικαιώματα- Άρθρο 9Σ & 9ΑΣ.(Απαραβίαστο της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής).

Με τον όρο ιδιωτική ζωή νοείται καταρχήν μία "μερικότερη περιοχή" της όλης ζωής του ανθρώπου. Στο άρθρο 9 παρ.1, όπως και στο άρθρο 5 παρ.1, ο όρος "ζωή" δεν χρησιμοποιείται με την βιολογική έννοια, όπως στο άρθρο 5 παρ.2. Προστατευόμενο αγαθό δεν είναι η ζωή ως βιολογικό αγαθό, αλλά η ζωή ως κοινωνικό αγαθό, δηλαδή ως μερικότερος χώρος ως βιοτική περιοχή.

Το Σύνταγμα κατοχυρώνει το απαραβίαστο της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής. Όπως ορίζει στο άρθρο 9 παρ.1 εδ.β, η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή είναι απαραβίαστη. Ο ορισμός αυτός του Συντάγματος είναι προφανώς κατά πολύ ευρύτερος της προστασίας του ασύλου της κατοικίας. Τα δικαιώματα που απορρέουν από την αρχή του απαραβίαστου της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής έχουν αμυντική και προστατευτική διάσταση. Το δικαίωμα στον ιδιωτικό βίο κατοχυρώνει και το άρθρο 8 παρ.1 της ΕΣΔΑ. Η Συνταγματική κατοχύρωση της ιδιωτικής ζωής είναι διφυής. Η ιδιωτική ζωή προστατεύεται αντικειμενικά, ως μερικότερη βιοτική περιοχή και υποκειμενικά. Η

---

² βλ. Π.Δ.Δαγτόγλου, Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα(σελ936).

³ Αντρ.Γ.Δημητρόπουλος- Συνταγματικά Δικαιώματα, Ειδικό μέρος Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου ΤΟΜ. ΙΙΙ ΗΜ.Β'

διατύπωση της συνταγματικής διάταξης στρέφεται κυρίως προς την συνταγματική κατοχύρωση. Όπως ορίζεται στο Σύνταγμα «η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη». Από την αντικειμενική αυτή συνταγματική αρχή απορρέει το δικαίωμα στην ιδιωτική και οικογενειακή του ζωή. Η ελευθερία στην ιδιωτική ζωή κατοχυρώνεται ως αντικειμενική συνταγματική αρχή και ως συνταγματικό δικαίωμα⁴.

Η ιδιωτική ζωή αποτελεί μία σφαίρα της ανθρώπινης ύπαρξης, στην οποία κανείς δεν μπορεί να εισέλθει χωρίς να έχει προσκληθεί, σε αντίθεση με ό,τι ισχύει στον δημόσιο βίο του ανθρώπου ο οποίος επιτρέπεται να είναι γνωστός στους τρίτους. Η απαγόρευση δημοσιοποίησης της ανθρώπινης ζωής είναι πρωτίστως απαγόρευση της αδιακρισίας του κράτους ή εν γένει των τρίτων. Ο άνθρωπος αισθάνεται κατά κανόνα την ανάγκη ορισμένες όψεις της προσωπικής του ζωής να τις κρατήσει απολύτως μυστικές ή έστω να τις αποκαλύψει μόνο στον οικείο κύκλο του. Επειδή η μυστικότητα ικανοποιεί μία σοβαρή ανθρώπινη ανάγκη, εμπίπτει στο προστατευτικό πεδίο του δικαιώματος.

Κατά το άρθρο 9 παρ.1εδ.2 του Συντάγματος, «η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη». Η συνταγματική αυτή διάταξη καλύπτει όλες τις πλευρές της ιδιωτικής σφαίρας εκτός από το άσυλο της κατοικίας και την ελευθερία της επικοινωνίας αφενός και την ελευθερία της θρησκευτικής συνειδήσεως αφετέρου, που κατοχυρώνονται από ειδικές διατάξεις.

Η «ιδιωτική ζωή» αντιπαρατάσσεται στην «δημόσια ζωή», δηλαδή στην κοινωνική ή επαγγελματική ζωή του ατόμου. Ιδιωτική ζωή είναι εκείνη που περιορίζεται στο ίδιο το άτομο, στην οικογένεια και τον στενό κύκλο των φίλων και γνωστών του. Η διακήρυξη του απαραβίαστου της ιδιωτικής ζωής σημαίνει δηλαδή την απαγόρευση της δημοσιοποίησεως της ζωής του ανθρώπου. Απαγορεύεται επομένως κάθε κρατική επέμβαση που περιορίζει σημαντικά κάθε ιδιωτική ελευθερία⁵.

Είναι πρόδηλο ότι, όσο κινδυνεύει η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή από παρακολούθηση και κατασκοπείωση εκ μέρους της κρατικής εξουσίας, τουλάχιστον άλλο τόσο, αν μη και περισσότερο, κινδυνεύει από παρακολούθηση και κατασκοπείωση εκ μέρους ιδιωτών, ο καθένας από τους οποίους μπορεί να έχει τα δικά του κίνητρα. Εξάλλου το ίδιο το Σύνταγμα δεν διακρίνει μεταξύ της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής από την κρατική εξουσία ή από αλλού. Ορθά επομένως υποστηρίζεται στη θεωρία ότι το συνταγματικό δικαίωμα ιδιωτικού βίου «αναπτύσσει από τη φύση της διάταξης αυτής άμεση τριτενέργεια και υποχρεώνει το

⁴ βλ. Αντρέας Γ. Δημητρόπουλος Συνταγματικά Δικαιώματα-Ειδικό Μέρος- Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου Τομ. ΙΙΙ ΗΜ.Β (σελ.154,155)

⁵ βλ. Π. Δ. Δαγτόγλου (272),βλ. Άρθρο 9παρ.1Σ.

νομοθέτη να λάβει όλα τα μέτρα για την προστασία του ιδιωτικού βίου μέσω της χρήσης των νέων τεχνολογικών μέσων, αδιάφορο ποιος είναι ο χρήστης των μέσων αυτών». Αντίστοιχα φορέας του δικαιώματος είναι κάθε φυσικό πρόσωπο. Το δικαίωμα κάθε ανθρώπου να γίνεται σεβαστή η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του κατοχυρώνεται και στο *άρθρο 8 παρ.1 ΕΣΔΑ*⁶.

Από τα παραπάνω, συμπεραίνουμε ότι απαγορεύονται οι δραστηριότητες επιτήρησης, παρακολούθησης, κατασκόπευσης, από τα κρατικά όργανα με οποιονδήποτε τρόπο. Για να διασφαλισθεί το δικαίωμα αυτό ο συντακτικός νομοθέτης, στην τελευταία αναθεώρηση του Συντάγματος, το 2000, πρόσθεσε το *άρθρο 9ΑΣ.*, σύμφωνα με το οποίο «Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει». Κάθε άτομο, λοιπόν, έχει εξουσία να κατέχει κατ' αποκλειστικότητα τις πληροφορίες που εμπίπτουν στο προστατευτικό πεδίο του δικαιώματος του⁷.

3.Η ΑΠΟΡΡΗΤΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ.

(α) Ορισμός της απόρρητης επικοινωνίας.

Η απόρρητη επικοινωνία αποτελεί μερικότερη μορφή επικοινωνίας με ιδιαίτερη σημασία. Αποτελεί μορφή συμπεριφοράς, με την οποία έρχονται σε επαφή δύο τουλάχιστον άτομα. Γενικότερα, θα μπορούσαμε να πούμε ότι τα στοιχεία της απόρρητης επικοινωνίας είναι: τα μέρη, το περιεχόμενο του μηνύματος, τα μέσα που χρησιμοποιούνται για να επέλθει το αποτέλεσμα της επικοινωνίας και η μορφή της επικοινωνίας ως απόρρητη. Τρία είναι λοιπόν, τα στοιχεία του απόρρητου της επικοινωνίας. Ο τρόπος που πραγματοποιείται, δηλαδή η μυστικότητα, το περιεχόμενό της και η νομική της προστασία.

---

⁶ βλ. Χρυσόγονος Κ., Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα(σελ.236)

⁷ Άρθρο 9^Α του Συντάγματος.

(β) Η Εθνική Επιτροπή Προστασίας.

Με τον ν.2225/1994 ιδρύθηκε η Εθνική Επιτροπή Προστασίας του Απορρήτου των Επικοινωνιών, στην οποία προεδρεύει ένας Αντιπρόεδρος της Βουλής και μετέχουν βουλευτές, εκπρόσωποι των κομμάτων και ένα μέλος ‘εγνωσμένου κύρους και με ειδικές γνώσεις σε θέματα επικοινωνιών’ ο οποίος ορίζεται από τον Πρόεδρο της Βουλής. Αποστολή της Επιτροπής είναι : α) η προστασία του απορρήτου των επιστολών και της τηλεφωνικής και κάθε άλλης μορφής τηλεπικοινωνιακής ανταπόκρισης ή επικοινωνίας κατά το άρθρο 19 του Συντάγματος, β) ο έλεγχος της τήρησης των όρων άρσης του απορρήτου που έθεσε η δικαστική αρχή. Ο νομοθέτης ορίζει με λεπτομέρειες ζητήματα σχετικά με την άσκηση των καθηκόντων της Επιτροπής και την άρση του απορρήτου για λόγους εθνικής ασφάλειας και για διακρίβωση εγκλημάτων⁸.

4.ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΧΡΗΣΗΣ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ

(α)Εξέταση του άρθρου 19Σ.

Ιδιαίτερα έχει απασχολήσει το ζήτημα της μαγνητοσκόπησης ιδιωτικών ή άλλων κρυφών στιγμών με την τοποθέτηση κρυφής κάμερας. Το ερώτημα που γεννάται στις περιπτώσεις αυτές είναι αν το απαραβίαστο του άρθρου 9^α επιβάλλει τη μη χρήση της βιντεοταινίας αυτής σε συμφωνία με τη ρύθμιση του άρθρου 19 παρ.3 ή αν αντίθετα επιβάλλεται η χρήση της μαγνητοταινίας ενόψει άλλων διατάξεων.

Το άρθρο 19 παρ.1 εδ. Α Συντ., προεκτείνοντας τη lato sensu προσωπική ελευθερία, καθιερώνει την προστασία της επικοινωνίας σε οικειότητα, αντίστροφα από ό,τι το άρθρο 14 Συντ., που προστατεύει την επικοινωνία

---

⁸ Αντ.Γ.Δημητρόπουλος- Συνταγματικά Δικαιώματα Ειδικό Μέρος – Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου ΤΟΜ.ΙΙΙ ΗΜ.Β΄

σε δημοσιότητα. Ακριβώς η οικειότητα αυτή του προσδίδει έναν κατά βάση «προσωπικό» χαρακτήρα και έτσι δικαιολογεί την αντιμετώπισή του κυρίως ως δικαιώματος προσωπικής ελευθερίας *lato sensu*.

Το σχετικό δικαίωμα έχει δύο επιμέρους συνιστώσες. Πρώτο, την ελευθερία της ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο. Δεύτερο, το απόρρητο όλων αυτών των μορφών επικοινωνίας, εφόσον όσοι επικοινωνούν θέλησαν να διατηρήσουν τη μυστικότητα και έλαβαν τα κατάλληλα προς τούτο μέτρα. Αντίθετα, εάν κανείς από αυτούς οι οποίοι επικοινωνούν δεν θέλει τη μυστικότητα, τότε δεν τίθεται θέμα απορρήτου των ανταποκρίσεων, αλλά ελευθερίας της έκφρασης. Αν τη θέλει ο ένας μόνο αλλά όχι ο άλλος, τότε ορθότερο είναι να θεωρηθεί ότι το προστατευτέο αγαθό είναι ο ιδιωτικός βίος του πρώτου. Σε κάθε περίπτωση λογική προϋπόθεση προστασίας του απορρήτου είναι η καταρχήν ελευθερία διεξαγωγής της ανταπόκρισης ή επικοινωνίας, ενώ και η τελευταία με τη σειρά της καταντά πλασματική αν η επικοινωνία τίθεται υπό έλεγχο, με το ενδεχόμενο μάλιστα επιβολής κυρώσεων ή και άλλων δυσμενών συνεπειών. Συνεπώς οι δύο αυτές συνιστώσες του κατά το άρθρο 19 *παρ.1 εδ. α Συντ.* δικαιώματος είναι άρρηκτα συνυφασμένες⁹.

Το απόρρητο του άρθρου 19 Σ. είναι απολύτως απαραβίαστο, με μοναδική εξαίρεση το εδάφιο β' της διάταξης. Μάλιστα το δικαίωμα προστατεύει κάθε επικοινωνία ακόμα και επικοινωνία "πρόσωπο με πρόσωπο", ανεξάρτητα του περιεχομένου της, αρκεί να πραγματώνεται σε συνθήκες εμπιστευτικότητας. Για αυτό το λόγο και η παρακολούθηση ακόμη "εγκληματικών συζητήσεων" δεν μπορεί να θεωρηθεί θεμιτή, παρά μόνο αν πληρούνται οι προϋποθέσεις του εδ.β'. Η προστασία του απορρήτου, περιλαμβάνει όχι μόνο το περιεχόμενο του μηνύματος αλλά και τα εξωτερικά του στοιχεία, δηλαδή την ταυτότητα των επικοινωνούντων, τον τρόπο και χρόνο επικοινωνίας αλλά και το ίδιο το γεγονός της επικοινωνίας.

Η προσβολή του απορρήτου της επικοινωνίας και ανταπόκρισης δεν μπορεί να νομιμοποιηθεί ούτε αν υπάρχει η συναίνεση του ενός εκ των δύο. Το δικαίωμα αυτό έχει δύο φορείς άρα οποιαδήποτε παρεμβολή τρίτου στο κύκλωμα της επικοινωνίας έστω και εν γνώσει του ενός προσβάλλει το δικαίωμα του άλλου.

---

⁹ βλ. Χρυσόγονος Κ., Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα (σελ.240).

(β) Συνταγματική θεμελίωση της απαγόρευσης χρήσεως αποδεικτικών μέσων που έχουν αποκτηθεί με παράνομες ενέργειες.

Η συνταγματική θεμελίωση της αξιόποινης απόδειξης στοιχείων που αποκτήθηκαν με παράνομο τρόπο βρίσκεται στο άρθρο 19 παρ.3 του Συντάγματος . Η διάταξη αυτή δεν υπήρχε στο Σύνταγμα πριν το 2001. Σύμφωνα με αυτήν ορίζεται ότι : «Απαγορεύεται η χρήση αποδεικτικών μέσων που έχουν αποκτηθεί κατά παράβαση του άρθρου αυτού και των άρθρων 9 και 9^Α».

Με το νέο άρθρο καθιερώνεται γενική απαγόρευση της χρήσης αποδεικτικών μέσων τα οποία έχουν αποκτηθεί κατά παράβαση των άρθρων 9,9^Α και 19 Σ. Δεν φαίνεται να γίνεται διάκριση ως προς την αξιολόγηση παρανόμως κτηθέντων αποδεικτικών μέσων μεταξύ εκείνων που αποδεικνύουν γεγονότα εις βάρος ορισμένων προσώπων ιδίως για την κήρυξη της ενοχής, την επιβολή ποινής ή τη λήψη μέτρου καταναγκασμού και αποδεικτικών μέσων που αποδεικνύουν την αθωότητα ενός προσώπου που κατηγορείται αδίκως. Επιπλέον, η διατύπωση της παραγράφου αυτής είναι απόλυτη γεγονός που μας επισημαίνει τη θέληση του συντακτικού νομοθέτη να μην υπάρχουν εξαιρέσεις από τον κανόνα.

Παρ'όλα αυτά ο κοινός νομοθέτης φαίνεται να μην ασπάζεται την εκδοχή της απόλυτης απαγόρευσης όπως δείχνει με την τροποποίηση του άρθρου 370^Α Π.Κ με το άρθρο 6 παρ.8 του νόμου 3090/2002¹⁰. Η νέα παράγραφος 4 του άρθρου αυτού ορίζει ότι «Η πράξη της παρ.3 {χρήση πληροφοριών ή μαγνητοταινιών ή μαγνητοσκοπήσεων που αποκτήθηκαν παρανόμως } δεν είναι άδικη, αν η χρήση έγινε ενώπιον οποιασδήποτε δικαστικής ή άλλης ανακριτικής αρχής για τη διαφύλαξη δικαιολογημένου συμφέροντος που δεν μπορούσε να διαφυλαχθεί διαφορετικά».

(γ) Αποδεικτικά μέσα που αποκτήθηκαν από ιδιώτες.

Είναι αυτονόητο ότι όλα όσα ισχύουν για τα αποδεικτικά μέσα που αποκτήθηκαν από κρατικά όργανα, ισχύουν και για αυτά που έχουν αποκτηθεί από ιδιώτες που ενεργούν για λογαριασμό του κράτους. Θα

¹⁰ ΦΕΚ.329 Τεύχος Α,24 Δεκεμβρίου 2002.

συνιστούσε καταστράτηγηση του Συντάγματος αν το κράτος μπορούσε να αποδεσμευτεί από τις υποχρεώσεις του αναθέτοντας σε ιδιώτες την διενέργεια πράξεων ,οι οποίες είναι απαγορευμένες για αυτό. Αλλά και στην περίπτωση που οι ιδιώτες ενεργούν αυτόνομα, το Σύνταγμα επιβάλλει την ίδια προστασία στα ατομικά δικαιώματα όπως και αυτή που τους παρέχει έναντι του κράτους. Τα ατομικά δικαιώματα διασφαλίζουν υπέρ των φορέων τους πρωτίστως ελευθερίες, η απόλαυση των οποίων μπορεί καταρχήν να απειληθεί τόσο από κρατικές όσο και από ιδιωτικές πράξεις¹¹.

Σε ορισμένα δικαιώματα η απειλή εκπορεύεται μόνο από το κράτος, οπότε δεν μπορεί να γίνει λόγος για ιδιωτική προσβολή. Σε άλλα δικαιώματα ,όμως, η προσβολή είναι η ίδια είτε πρόκειται για ιδιωτική είτε για κρατικά όργανα. Αυτό ισχύει κατεξοχήν στα ατομικά δικαιώματα που περιέχουν μία επιμέρους εξουσία παρακράτησης πληροφοριών, η οποία μπορεί να προσβληθεί σε συνθήκες μυστικότητας δηλαδή εν αγνοία του ενδιαφερομένου. Επομένως, από αυτήν την πλευρά, πρέπει να θεωρηθεί ότι αποδέκτης της αξίωσης αποχής από τη σφαίρα απορρήτου είναι όχι μόνο το κράτος αλλά και οι ιδιώτες.

Οι μυστικές παρακολούθησεις αποτελούν το κλασικότερο είδος προσβολής ατομικών δικαιωμάτων. Κάθε μυστική παρακολούθηση, αποτύπωση φωνής ή εικόνας κτλ., που γίνεται από ιδιώτες με τη βοήθεια τεχνικών μέσων χωρίς τη συναίνεση του θιγόμενου, προσβάλλει τα αντίστοιχα δικαιώματα

---

¹¹ βλ. Δαγτόγλου, Ατομικά Δικαιώματα Α', αριθ.περιθ.178.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ «Νομοθετική προστασία σχετικά με τη χρήση της κρυφής κάμερας».

1.Σύσταση Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ).

(α)Σύσταση της Αρχής .

Με το άρθρο 1 του νόμου 3115/2003 συστάθηκε , κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 19 του Συντάγματος , η Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών με σκοπό την προστασία του απορρήτου των επιστολών ,της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο καθώς και την ασφάλεια των δικτύων και πληροφοριών. Στην έννοια της προστασίας του απορρήτου των επικοινωνιών περιλαμβάνεται και ο έλεγχος της τήρησης των όρων και της διαδικασίας άρσης του απορρήτου , που προβλέπονται από το νόμο .

Η ΑΔΑΕ είναι Ανεξάρτητη Αρχή που απολαμβάνει διοικητικής αυτοτέλειας . Έδρα της ΑΔΑΕ είναι η Αθήνα , μπορεί όμως με απόφασή της να εγκαθιστά και να λειτουργεί γραφεία και σε άλλες πόλεις της Ελλάδος .Οι αποφάσεις της ΑΔΑΕ κοινοποιούνται με μέριμνά της στον Υπουργό Δικαιοσύνης , ενώ στο τέλος κάθε έτους υποβάλλεται Έκθεση των πεπραγμένων της στον Πρόεδρο της Βουλής , στο Υπουργό Δικαιοσύνης και στους αρχηγούς των κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Τέλος , η ΑΔΑΕ υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο κατά τον τρόπο και τη διαδικασία που κάθε φορά προβλέπεται από τον Κανονισμό της Βουλής ¹².

---

¹² ν.3115/2003.

Διοικητικές κυρώσεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 11 του Νόμου υπ' αριθμ. 3115/2003, σε περίπτωση παραβίασης της κείμενης νομοθεσίας, σε σχέση με το απόρρητο των επικοινωνιών ή τους όρους και τις διαδικασίες άρσης αυτού, η Α.Δ.Α.Ε. δύναται, με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της και ύστερα από προηγούμενη κλήση για παροχή εξηγήσεων των ενδιαφερομένων, να επιβάλει στο υπαίτιο νομικό ή φυσικό πρόσωπο μία ή περισσότερες από τις παρακάτω κυρώσεις: α) σύσταση για συμμόρφωση σε συγκεκριμένη διάταξη της νομοθεσίας με προειδοποίηση επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση υποτροπής. β) πρόστιμο από δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ έως ένα εκατομμύριο πεντακόσιες χιλιάδες (1.500.000) ευρώ¹³.

2(α).Νόμος 2472/1997- Προϋποθέσεις νόμιμης επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων.

Στο άρθρο 4 ν. 2472/1997 ορίζονται συγκεκριμένα χαρακτηριστικά τα οποία πρέπει να παρουσιάζουν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προκειμένου να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας. Ειδικότερα, τα δεδομένα πρέπει να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους σαφείς και νόμιμους σκοπούς να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας να είναι ακριβή και τέλος να διατηρούνται σε μορφή που να επιτρέπει τον προσδιορισμό της ταυτότητας των υποκειμένων τους μόνο κατά τη διάρκεια της περιόδου που απαιτείται, κατά την κρίση της Αρχής, για την πραγματοποίηση των σκοπών της συλλογής τους και της επεξεργασίας τους¹⁴.

Τα ανωτέρω χαρακτηριστικά αποτελούν γενικές προϋποθέσεις νομιμότητας της επεξεργασίας των δεδομένων, αναφερόμενες στην ποιότητα των δεδομένων και το είδος της επεξεργασίας. Οι προϋποθέσεις

¹³ Χρονικά Ποινικά 2003.- Άρθρο 11 νόμος υπ' αριθμ.3115/2003- Αρχή Διασφάλισης του Απόρρητου των Επικοινωνιών.

¹⁴ βλ.σχετικά «ΤΑ ΝΕΑ», 6.7.2001, «Στοπ και στο βιντεοαρχείο».

αυτές πρέπει να πληρούνται ανεξάρτητα και παράλληλα με τις ειδικότερες προϋποθέσεις που ο ν. 2472/1997 θέτει για τη νομιμότητα της επεξεργασίας . Ακριβώς , μάλιστα , λόγω του γενικού χαρακτήρα τους , η εξέταση της συνδρομής τους πρέπει να προηγείται της εξέτασης της συνδρομής των ειδικότερων προϋποθέσεων . Σε περίπτωση που οι γενικές προϋποθέσεις νομιμότητας της επεξεργασίας των δεδομένων δεν συντρέχουν , η συνδρομή των ειδικών προϋποθέσεων δεν μπορεί να καταστήσει την επεξεργασία σύννομη. Ειδικότερα , αν τα δεδομένα δεν είναι συναφή, πρόσφατα και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας , η επεξεργασία είναι παράνομη ανεξάρτητα από το αν υπάρχει συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων(8). Η θέση αυτή επιβεβαιώνεται μάλιστα από σειρά αποφάσεων της Αρχής ¹⁵ .

2(β).Η συγκατάθεση του υποκειμένου ως ειδική προϋπόθεση της νομιμότητας της επεξεργασίας .

Σύμφωνα με το άρθρο 5 ν. 2472/1997 επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα επιτρέπεται καταρχήν μόνο όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει δώσει τη συγκατάθεσή του. Ως συγκατάθεση του υποκειμένου ορίζεται κάθε ελεύθερη , ρητή, και ειδική δήλωση βουλήσεως , που εκφράζεται με τρόπο σαφή και εν πλήρει επιγνώσει ,και με την οποία , το υποκείμενο των δεδομένων , αφού προηγουμένως ενημερωθεί , δέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο της επεξεργασίας τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν. Η συγκατάθεση του υποκειμένου των δεδομένων κατέχει κεντρική θέση στο δίκαιο της προστασίας των δεδομένων , καθώς αποτελεί το βασικό λόγο νομιμοποίησης της επεξεργασίας των δεδομένων . Εντούτοις ,δεν αναλύεται ούτε η νομική φύση της συγκατάθεσης ούτε και κατ'επέκταση και η προβληματική σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής των κανόνων του αστικού κώδικα επ'αυτής

Η συγκατάθεση που δίνει το υποκείμενο μπορεί να είναι άκυρη. Ακυρότητα προκύπτει καταρχήν , όταν η παροχή της συγκατάθεσης δεν περιβάλλεται τον εκ του νόμου απαιτούμενο τύπο. Ακυρότητα προκύπτει επίσης όταν η συγκατάθεση του υποκειμένου δεν είναι ελεύθερη , άλλως

---

¹⁵ βλ.σχετικά με την ανωτέρω απόφαση δημοσίευμα της 7.12.2001 στην εφημερίδα «Ριζοσπάστης».Βλ.,επίσης και το άρθρο του ΑΛΕΠΗ στην ως άνω εφημερίδα της 16.12.2001 με τίτλο «Αθώο το Big Brother»;

έχει αποσπασθεί με τρόπο που αντίκειται στο νόμο ή στα χρηστά ήθη. Η συγκατάθεση αποσπάται με τρόπο αντίθετο στα χρηστά ήθη και στις περιπτώσεις που το υποκείμενο των δεδομένων βρίσκεται σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τον αντισυμβαλλόμενο του, με αποτέλεσμα ο τελευταίος να μπορεί να εξαρτήσει την παροχή του από την συγκατάθεση του υποκειμένου. Επίσης η συγκατάθεση μπορεί να'ναι αποτέλεσμα πλάνης ,απάτης ή απειλής .Στην περίπτωση αυτή αναγνωρίζεται στο υποκείμενο η δυνατότητα προσβολής της παρεχόμενης συγκατάθεσης¹⁶.

2(γ). Οι συνέπειες της παράνομης επεξεργασίας .

Η Αρχή ,αν εξακριβώσει ,αυτεπαγγέλτως ή μετά από σχετική καταγγελία , παράβαση των διατάξεων ,επιβάλλει τη διακοπή της συλλογής ή της επεξεργασίας και την καταστροφή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που έχουν ήδη συλλεγεί,τύχει επεξεργασίας . Η περίπτωση αυτή είναι ειδική σε σχέση με τη γενικότερη διάταξη του άρθρου 21 παρ. 1 εδ. έ του ν. 2472/1997. Συνεπώς , πρέπει να εφαρμοσθεί κατ'αποκλεισμό της γενικής διάταξης. Ειδικότερα, και όσον αφορά στις προβλεπόμενες κυρώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 4 παρ. 2 ν.2472/1997, εφόσον πρόκειται περί ιδιαίτερα σοβαρής ή καθ'υποτροπή παράβασης , αυτές πρέπει να επιβληθούν σωρευτικά, με την έννοια ότι κατά νόμο επιβαλλόμενη είναι τόσο η διακοπή της επεξεργασίας όσο και η καταστροφή των παρανόμων συλλεγέντων δεδομένων.

---

¹⁶ Περιοδικό «ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ» , Εκδόσεις ANT.N.Σάκκουλας .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ : Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.- Αντιμετώπιση εξεταζόμενου θέματος μέσω της αρχής αυτής και σχετικές αποφάσεις .

Δημιουργία της Αρχής.

Οι κίνδυνοι για την παραβίαση των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων αυξάνουν συνεχώς ,λόγω της ταχύτητας και αλματώδους εξέλιξης της τεχνολογίας. Για την προστασία ,λοιπόν, του ατόμου στην κοινωνία της πληροφορίας δεν αρκούν οι παραδοσιακές θεσμικές εγγυήσεις και ρυθμίσεις , αλλά χρειάζεται ειδική αντιμετώπιση. Στην Ελλάδα , για τον σκοπό αυτό ιδρύθηκε με τον Νόμο 2472/1997 ως ανεξάρτητος διοικητικός φορέας η ``ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ`` που λειτουργεί από τον Νοέμβριο του 1997¹⁷.

Ζητήματα σε σχέση με την προστασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων απασχόλησαν σε αρκετές περιπτώσεις την Αρχή , ορισμένα από τα οποία έλαβαν ευρεία δημοσιότητα και αυτό λόγω της καίριας σημασίας τους για την προστασία του ιδιωτικού βίου και της σύνδεσής τους με επίκαιρα ζητήματα. Οι βιντεοσκοπήσεις ,μέσω κρυφής κάμερας κυρίως , αποτελούν ζήτημα που έχει απασχολήσει σε αρκετές περιπτώσεις την Αρχή ,η οποία έχει πάρει σημαντικές αποφάσεις για το θέμα¹⁸.

Η Προστασία Προσωπικών Δεδομένων.

Η προστασία της ιδιωτικής ζωής του καθενός συνδέεται άμεσα και με τη διαφύλαξη των προσωπικών του δεδομένων κάθε είδους και ,ιδίως, αυτών που μπορούν να χαρακτηρισθούν ως ευαίσθητα. Λόγω της ιδιαίτερης σημασίας της προστασίας των προσωπικών δεδομένων από αυθαίρετες παρεμβάσεις τρίτων και των συνεχώς αυξανόμενων κινδύνων για τα προσωπικά δεδομένα στη σημερινή εποχή της ραγδαίας εξέλιξης

---

¹⁷ Νόμος 2472/1997.

¹⁸ βλ. Ιωάννης Ιγγλεζάκης , Ευαίσθητα Προσωπικά Δεδομένα , 2003, σελ.128.

της τεχνολογίας , ο αναθεωρητικός νομοθέτης επέλεξε να μην αρκестθεί στην υφιστάμενη προστασία σε επίπεδο κοινού νόμου , αλλά να θεσπίσει μία νέα ειδική διάταξη για την προστασία των προσωπικών δεδομένων . Έτσι, με την αναθεώρηση του έτους 2001 προστέθηκε νέο άρθρο (άρ.9^Α), το οποίο καθιερώνει για τον καθένα το ‘δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση , ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει’.

Η ρητή συνταγματική κατοχύρωση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων δεν εξαντλεί, ωστόσο, τη σχετική προβληματική. Πρωτίστως ανακύπτει το ερώτημα της σύγκρουσης της προστασίας των προσωπικών δεδομένων με άλλα συνταγματικά έννομα αγαθά και ατομικά δικαιώματα. Οι κατευθυντήριες αυτές αρχές έχουν ήδη τεθεί απαγορεύοντας τη συλλογή και επεξεργασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων, προβλέποντας όμως την κατ’εξάιρεση και υπό αυστηρές προϋποθέσεις χορήγηση άδειας εκ μέρους της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα για τη συλλογή και επεξεργασία τέτοιων δεδομένων. Εν κατακλείδι, πρέπει να σημειωθεί ότι η προστασία των προσωπικών δεδομένων είναι ίσως η πιο χαρακτηριστική περίπτωση, η οποία αναδεικνύει τη σημασία της διαπροσωπικής ενέργειας των θεμελιωδών δικαιωμάτων, αφού οι περισσότερες προσβολές προέρχονται συνήθως από ιδιωτικούς φορείς και κυρίως από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης¹⁹.

ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ.

(Α):Απόφαση **αρ.1122/2000 ΑΠΔ** «Για τη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μέσω κλειστών κυκλωμάτων».

Η Αρχή έκρινε ότι η «αποθήκευση και διαβίβαση εικόνας προσώπου, η οποία συλλέγεται με λήψη από σταθερή βιντεοκάμερα που λειτουργεί μόνιμα, συνεχώς ή κατά τακτά χρονικά διαστήματα , σε κλειστό ή ανοιχτό χώρο συγκέντρωσης ή διέλευσης κοινού , όπως για παράδειγμα οδοί, πλατείες ,σταθμοί, λιμάνια, τράπεζες, καταστήματα,

---

¹⁹ Αντρέας Γ. Δημητρόπουλος , Συνταγματικά Δικαιώματα-Ειδικό Μέρος –Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου Τομ.ΙΙΙ ΗΜ.Β’

γήπεδα, θέατρα, κινηματογράφοι, ή σε μέσα μεταφοράς δημόσιας χρήσης , συνιστά επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα , κατά την έννοια του αρθ.2 εδ. 1 δ ν. 2472/1997».

Στο κείμενο της οδηγίας που εκδόθηκε από την Αρχή μαζί με την απόφαση , επιτρέπεται ως νόμιμη η λήψη και επεξεργασία θέτοντας προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα, η Αρχή επιτρέπει την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων μέσω κλειστών κυκλωμάτων τηλεόρασης , αφού ο σκοπός της επεξεργασίας είναι η προστασία προσώπων ή αγαθών ή η ρύθμιση της κυκλοφορίας²⁰.

(B): Απόφαση αρ.84/2002 ΑΠΔ «Κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης σε χώρους ξενοδοχείων».

Σύμφωνα με την απόφαση αυτή η Αρχή έκρινε ότι η εγκατάσταση του κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης σε χώρους ξενοδοχειακών μονάδων είναι νόμιμη , εφόσον τηρούνται οι εξής προϋποθέσεις:“(α) Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να καθιστά απολύτως σαφές ότι ο χώρος βιντεοσκοπείται (π.χ. με τοποθέτηση ευκρινών πινακίδων).(β) Οι κάμερες πρέπει να τοποθετούνται μόνο στην κεντρική είσοδο και στους κοινόχρηστους χώρους .(γ) Εγκατάσταση κάμερας που επιτρέπει τον έλεγχο των εισόδων των κατ’ιδία δωματίων δεν είναι σύννομη.(δ) Υπεύθυνος της επεξεργασίας του σχετικού αρχείου είναι ο ιδιοκτήτης του ξενοδοχείου ο οποίος και υπέχει όλες τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το νόμο 2472/1997 , καθώς και τις ειδικότερες , όπως αυτές ορίζονται στην Οδηγία 1122/2000 της Αρχής”.

Αυτά ,λοιπόν, είναι τα κριτήρια βάσει των οποίων η Αρχή επιτρέπει την εγκατάσταση κυκλωμάτων τηλεόρασης σε ξενοδοχειακούς χώρους .Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, οι χρήση παρόμοιων κυκλωμάτων κρίνεται ως παράνομη²¹.

---

²⁰ βλ. Οδηγία της απόφασης υπ’αριθμ.1122/2000 ΑΠΔ. Αρθ.1,2.

²¹ βλ. Οδηγία της απόφασης υπ’αριθμ.84/2002 ΑΠΔ.

(Γ): Απόφαση **αρ.41/2003 ΑΠΔ** «Απόφαση για κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης σε οικοτροφείο».

Η Αρχή έχει αρμοδιότητα να εξετάσει το θέμα εφόσον τηρείται αρχείο με δεδομένα ήχου και εικόνας που αναφέρονται σε πρόσωπα (άρθρο 2 περ.ά του νόμου 2472/97).

Η Αρχή με την Οδηγία υπ' αριθμόν 1122/2000 για τα κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης έχει κρίνει ότι η λήψη και επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης που λειτουργεί μονίμως ,συνεχώς ή κατά τακτά χρονικά διαστήματα δεν επιτρέπεται ,διότι προσβάλλει την προσωπικότητα και ιδιωτική ζωή του ατόμου.

Κατ'εξάιρεση η λήψη και η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα με κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης είναι νόμιμη χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου ,υπό τις προϋποθέσεις του νόμου 2472/1997 ,εφ'όσον ο σκοπός της επεξεργασίας είναι η προστασία προσώπων ή αγαθών. Κριτήρια για τη νομιμότητα της επεξεργασίας είναι οι αρχές της αναλογικότητας και της αναγκαιότητας .

Η συλλογή προσωπικών δεδομένων μέσω τέτοιων συστημάτων εγκατεστημένων σε χώρους ανοικτούς ή προσβάσιμους,2 στο κοινό μπορεί να θεωρηθεί ότι υπερέχει προφανώς των δικαιωμάτων των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα δεδομένα και δεν βλάπτονται οι προσωπικές τους ελευθερίες ,εφόσον πραγματοποιείται στο πλαίσιο πρόληψης και καταστολής παραβάσεων και εγκλημάτων σε χώρους ιδιαίτερης επικινδυνότητας .Η στάθμιση ωστόσο πρέπει να είναι αυστηρότερη , στις περιπτώσεις συλλογής στοιχείων σε χώρους μη προσβάσιμους στο ευρύ κοινό. Επιπρόσθετα ,η επεξεργασία των δεδομένων πρέπει να είναι το πρόσφορο και αναγκαίο μέσο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, καθώς και να μην υπάρχει άλλο, λιγότερο επαχθές για την ιδιωτική ζωή του ατόμου μέσο. Οι συλλεγόμενες εικόνες πρέπει να είναι πρόσφορες ,συναφείς και όχι περισσότερες από όσο απαιτείται από τον σκοπό. Για τους παραπάνω ,λοιπόν, λόγους η εγκατάσταση του συστήματος τηλεόρασης είναι νόμιμη με τους ακόλουθους περιορισμούς : «1.Η κάμερα στην κουζίνα να λειτουργεί μόνο κατά τις βραδινές ώρες. 2.Όταν δεν λειτουργεί η σχολή ,οι κάμερες θα παραμένουν κλειστές ,εκτός από αυτές που πρέπει να λειτουργούν για λόγους ασφάλειας του χώρου. 3.Η καταγραφή ήχου μέσω του συστήματος δεν είναι επιτρεπτή»²².

---

²² βλ. Οδηγία της απόφασης υπ' αριθμόν 41/2003 ΑΠΔ. – Επίσης, βλ. Οδηγία 1122/2000 σχετικά με κλειστά κυκλώματα τηλεόρασης .

(Δ): Απόφαση **αρ.40/2003 ΑΠΔ** «Για κλειστό κύκλωμα τηλεόρασης σε κοινόχρηστο χώρο πολυκατοικίας».

Όπως προέκυψε από την εξέταση της υπόθεσης, η εγκατάσταση του συστήματος είχε πρωτίστως σκοπό την προστασία του εξοπλισμού του εργαστηρίου από αθέμιτες ενέργειες. Αυτό διαπιστώνεται από την τοποθέτηση των καμερών λήψης σε σημεία πρόσβασης στους χώρους ιδιοκτησίας της εταιρείας. Είναι φανερό ότι οι εικόνες που συλλέγονται από κοινόχρηστους χώρους της πολυκατοικίας, δηλ. υπόγειο και προθάλαμο εισόδου, καθόσον, από τη μεν εσωτερική κάμερα του υπογείου λαμβάνονται εικόνες και από ενοίκους που κατευθύνονται στις αποθήκες τους, από τη δε εξωτερική, δεν είναι δυνατή η αναγνώριση προσώπων. Για τους λόγους αυτούς η Αρχή κρίνει ότι η εγκατάσταση του κλειστού κυκλώματος τηλεόρασης από την συγκεκριμένη εταιρεία είναι νόμιμη, με τους ακόλουθους περιορισμούς: 1. Να γίνει επανατοποθέτηση της κάμερας που βρίσκεται στο υπόγειο, ώστε να εστιάζει μόνο στην είσοδο του εργαστηρίου και όχι σε κοινόχρηστους χώρους. 2. Να γίνει επανατοποθέτηση της κάμερας του ισογείου από την άνω αριστερή πλευρά της πόρτας του εργαστηρίου στην άνω δεξιά. 3. Να λαμβάνει χώρα πρώτα καταστροφή των βιντεοκασετών στις οποίες αποθηκεύονται εικόνες που λαμβάνονται από το χώρο των εισόδων των εργαστηρίων και μετά να ρίχνονται στα απορρίμματα²³. (23)

---

²³ βλ. Οδηγία της απόφασης υπ' αριθμόν 40/2003 ΑΠΔ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ : Ελληνική Νομολογία σχετικά με το θέμα.

ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΗ

- Απόφαση 5870/1996 Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθήνας ,
ΠΕΡΙΛΗΨΗ: «Υπόθεση παρακολούθησης από ιδιωτικό γραφείο ερευνών και η λήψη φωτογραφικών απεικονίσεων από την ιδιωτική ζωή κάποιου διαδίκου χωρίς την συναίνεσή του».

Στην περίπτωση αυτή, η εναγομένη θέλοντας να αποδείξει το βαθμό αναπηρίας του αντιδίκου της αναθέτει σε ιδιωτικό γραφείο την παρακολούθησή του με τη χρήση φωτογραφικής μηχανής. Ο ενάγων ζητεί να μην ληφθούν υπόψη οι φωτογραφίες ως αποδεικτικά μέσα, αφού η λήψη τους έγινε χωρίς τη συναίνεσή του.

Το δικαστήριο δέχτηκε ότι η προσαγωγή σε πολιτική δίκη φωτογραφικών απεικονίσεων από την ιδιωτική ζωή κάποιου διαδίκου που λήφθηκαν χωρίς τη συγκατάθεσή του, δεν προσκρούει σε απαγορευτική διάταξη του νόμου, όταν το απεικονιζόμενο γεγονός της ιδιωτικής ζωής επηρεάζει τις έννομες σχέσεις του αντιδίκου του και ο τελευταίος κάνει χρήση αυτών για να προασπιστεί δικαιολογημένο συμφέρον του. Το Πολυμελές Πρωτοδικείο δέχθηκε δικαιολογημένο έννομο συμφέρον της εναγομένης, αφού είχε ασφαλίσει τον αντίδικό του στα πλαίσια επαγγελματικών της δραστηριοτήτων και έκανε ,επομένως, δεκτές τις φωτογραφικές απεικονίσεις ως αποδεικτικά στοιχεία.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΣΕ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΚΗ (ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ).

- ΟΛΑΠπολ. 18/1995, ΕΛΔ 1995/1532, Μαγνητοταινίες ως παράνομα αποδεικτικά μέσα.
- ΑΠ.πολ. 381/1987, ΕΕΝ 117/1988, ΒΝ2/123, Μαγνητοταινίες με συνομιλίες ενός από τους δύο συζύγους που ελήφθησαν από τον άλλο.
- ΑΠ.πολ. 673/1983, ΝοΒ 470/1984, Μαγνητοταινία : Προσβολή προσωπικότητας στις σχέσεις μεταξύ συζύγων.
- ΑΠ.πολ. 971/1972, ΝοΒ 485/1973, Αποδεικτική δύναμη μαγνητοταινίας που ελήφθη κατά τη διάρκεια της δίκης .

ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΗ

► Αριθμός απόφασης 1317/2001 ΑΠ. σε συμβούλιο ΠΕΡΙΛΗΨΗ:«Υπεξαίρεση χρηματικού ποσού ιδιαίτερα μεγάλης αξίας και τιμαλφών αντικειμένων από το παγκάρι της Αγ. Παρασκευής στα Τέμπη , που καταγράφηκε και πιστοποιήθηκε μέσω βιντεοσκόπησης με κρυφή κάμερα».

Το Συμβούλιο Εφετών κατέληξε στο παραπεμπτικό για τους αναιρεσείοντες συμπέρασμα αφού συνεκτίμησε όλα τα αποδεικτικά στοιχεία. Ο Άρειος Πάγος , έκρινε ,λοιπόν, ως αβάσιμους τους λόγους αναίρεσης από το άρθρο 484 παρ.1 , στοιχεία β' και ε' ΚΠΔ²⁴. Συνεπώς , δέχτηκε ότι οι βιντεοταινίες ορθά χρησιμοποιήθηκαν ως αποδεικτικά μέσα από το Συμβούλιο , απορρίπτοντας τις σχετικές αιτήσεις .

---

²⁴ Το άρθρο 484 ΚΠΔ. Παρ.1 στο ε' ορίζει ως λόγο αναίρεσης βουλεύματος την έλλειψη ειδικής αιτιολογίας που επιβάλλει το άρθρο 139.

► Αριθμός απόφασης **874/2004** ΑΠ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: «Υπεξαίρεση κατ'εξακολούθηση χρημάτων ταμείου εμπορικού καταστήματος από εργαζόμενη στο εν λόγω κατάστημα, αξιόποινη πράξη που αποκαλύφθηκε με φωτογραφίες που είχαν ληφθεί από κρυφή κάμερα και τις οποίες το δικαστήριο έλαβε υπόψη για να καταλήξει στην καταδικαστική κρίση».

Στην περίπτωση αυτή, ο ΑΠ επικύρωσε την εφετειακή απόφαση, κρίνοντας ότι νομίμως και ορθώς ελήφθησαν υπόψη ως αποδεικτικό μέσο οι συγκεκριμένες φωτογραφίες, καθώς δεν ανάγονται στη σφαίρα της απαραβίαστης προσωπικής και ιδιωτικής ζωής αλλά πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των επαγγελματικών καθηκόντων της υπαλλήλου.

► Απόφαση 554/2003 του Συμβουλίου της Επικρατείας .

ΠΕΡΙΛΗΨΗ: Η δημοσιοποίηση σε τηλεοπτική εκπομπή στοιχείων που λήφθηκαν με βιντεοσκόπηση κρίθηκε ότι παραβίασε τον πυρήνα της ιδιωτικής ζωής . Το Συμβούλιο απέρριψε την αίτηση ακυρώσεως λαμβάνοντας υπόψη του το άρθρο 5 του υπ' αριθ. 1/1991 Κανονισμού του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης : περί δημοσιογραφικής δεοντολογίας στη ραδιοτηλεόραση²⁵.

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΣΕ ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΗ **(ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ).**

- ΑΠποιν. **1351/1997**, Ποιν.Δικ. **96/1998**, Απαγόρευση αξιοποίησης αποδεικτικών μέσων που έχουν αποκτηθεί με αξιόποινες πράξεις ή μέσω αυτών. Επιτρεπτή η λήψη για την αθώωση.

---

²⁵ Σύμφωνα με τον Κανονισμό αυτόν, «Δεν επιτρέπεται η παρουσίαση προσώπων με τρόπο που μπορεί να ενθαρρύνει τον εξευτελισμό, την κοινωνική απομόνωση ή τις διακρίσεις εις βάρος του».

- ΑΠποιν. **1060/1997**, ΝοΒ **549/1998**, Επιτρεπτό της χρήσης ως αποδεικτικού μέσου μαγνητοταινιών με συνομιλίες κατηγορουμένου και τρίτων που αποκαλύπτουν τους δράστες ανθρωποκτονιών. Εξυπηρέτηση ουσιώδους δημοσίου συμφέροντος .

- ΑΠποιν. **9/1994**, ΠΧρ. **215/1994**, Αναίρεση για λήψη υπόψη παράνομου αποδεικτικού μέσου , δηλαδή μαγνητοταινιών που αποτυπώνει τηλεφωνική συνδιάλεξη που ελήφθη χωρίς τη συναίνεση του ομιλούντος .

ΑΠποιν. **1150/1989**, ΠΧρ. **431/1990**, Αποδεικτικά μέσα που αποκτήθηκαν με παράνομο τρόπο : Μαγνητοταινίες

- Αριθμός απόφασης **164/1992** Συμβούλιο Εφετών , Απόπειρα εκβίασης από δράστες οι οποίοι βιντεοσκόπησαν κρυφά το θύμα σε ομοφυλοφιλικές πράξεις και μετά το απείλησαν ότι θα αποκαλύψουν την εν λόγω δραστηριότητα του, αν δεν τους καταβάλει το ποσό των 4 εκ. Δραχμών.

- ΣτΕ (Τμ.Δ΄) **4099/1984**, Χρήση μαγνητοταινίας προς έλεγχο της αξιοπιστίας μάρτυρα κατηγορίας . Κατά την απόφαση αυτή δεν παραβιάζει το απόρρητο η χρήση μαγνητοταινίας για τον έλεγχο αξιοπιστίας μάρτυρα. Είναι θεμιτή γιατί αποβλέπει στην υπεράσπιση του η χρήση από κατηγορούμενο μαγνητοταινίας που αποτυπώνει συνομιλία άλλων.

- ΑΠ(Τμ.Ε΄) **150/1989** , ΝοΒ **1989**, Χρήση από τρίτους μαγνητοταινίας που συνιστά προϊόν τηλεφωνικής υποκλοπής .

- Εφ. Θεσ/κης (Βουλ.) **189/1981**, ΝοΒ **1982**, Υποκλοπή μαγνητοταινιών σε ποινική δίκη για παρακώλυση συγκοινωνιών και εξύβριση.

Περίληπτική απόδοση του θέματος .

Η προστασία των ατομικών δικαιωμάτων είναι ένα ζήτημα μεγάλης σημασίας για όλες τις χώρες. Η παρούσα εργασία προσπαθεί με βάση την καθοδήγηση της συνολικής έννομης τάξης να δώσει απάντηση σε διάφορα ερωτήματα και ζητήματα που έχουν προκύψει τα τελευταία χρόνια με αφορμή την κυριαρχία της κρυφής κάμερας. Μολονότι, η βιβλιογραφία σχετικά με το θέμα αυτό είναι πλούσια δεν έχουν διαμορφωθεί στην Ελλάδα ρυθμίσεις εξειδικευμένες για την κρυφή κάμερα αυτοτελώς , αλλά για επιμέρους ζητήματα και αναζητήσεις, όπως τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, το απαραβίαστο της ανθρώπινης αξίας και άλλα πολλά. Βασιζόμενοι λοιπόν στο Σύνταγμα, τη νομοθεσία και τη σχετική νομολογία θα εξετάσουμε ολόπλευρα αυτό το ενδιαφέρον ζήτημα.

SUMMARY

Protecting the human rights is a really important issue for all the countries. This work tries based on the guidance of the law and order to answer to several questions which have appeared the last years due to the domination of the secret camera. Although, the bibliography related to this subject is quite extended, in Greece there are not many specialized regulations for the secret camera individually but for other specific issues like the sensitive personal facts and many more. To conclude, based on the Constitution, the legislation and the relevant case law, we will examine this interesting subject.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Με βάση, λοιπόν όσων έχουν αναπτυχθεί παραπάνω μπορούμε να καταλήξουμε αρχικά στο γενικό συμπέρασμα ότι η ανθρώπινη αξία αποτελεί το ύψιστο αγαθό του κοινωνικού ανθρωπισμού. Το Σύνταγμα μας, μέσω διαφόρων διατάξεων προσπαθεί να προστατεύσει το αγαθό αυτό το οποίο ιδιαιτέρως τον τελευταίο καιρό δείχνει να απειλείται από ολοένα και περισσότερους κινδύνους.

Μέσα σε αυτούς συγκαταλέγεται και η κρυφή κάμερα η χρήση της οποίας συχνά οδηγεί στην παραβίαση της ιδιωτικής σφαίρας του ατόμου. Για το λόγο αυτό, η πραγματοποίηση της χρήσης της κρυφής κάμερας οφείλει να τίθεται σε κάποια πλαίσια η υπέρβαση ή παραβίαση των οποίων καθιστά την χρησιμοποίηση της παράνομη και αντισυνταγματική. Εν κατακλείδι, σε κάθε περίπτωση σκοπός όλων πρέπει να είναι η προφύλαξη των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων και όχι η παραβίαση αυτών ακόμη και για προσωπικό όφελος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Βιβλιογραφία- Νομοθεσία- Νομολογία

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ▶ Αντ.Γ.Δημητρόπουλος, Κοινωνικός ανθρωπισμός και ανθρώπινα δικαιώματα.
- ▶ Αντ.Γ.Δημητρόπουλος, Συνταγματικά Δικαιώματα- Ειδικό Μέρος –Παραδόσεις Συνταγματικού Δικαίου ΤΟΜ.ΙΙΙ ΗΜ.Β΄, Αθήνα 2005.
- ▶ Ιωάννης Ιγγλεζάκης, Ευαίσθητα Προσωπικά Δεδομένα,2003.
- ▶ Ποινικά Χρονικά,2003.
- ▶ Χρυσόγονος Κ., Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα.,2003
- ▶ Π.Δ.Δαγτογλου, Ατομικά Δικαιώματα Α΄
- ▶ Περιοδικό «ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ», εκδόσεις Αντ.Ν.Σάκκουλας.